

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 250/2011-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. januára 2012 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Rudolfa Tkáčika a Jána Auxta v konaní o sťažnosti Ing. J. Ď., R., zastúpeného Advokátskou kanceláriou C., s. r. o., B., v mene ktorej koná advokát JUDr. P. Č., PhD., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. PN-11 C 84/2002, pôvodne vedenom na Okresnom súde Bratislava II a Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 11 C 84/2002 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. J. Ď. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. PN-11 C 84/2002, pôvodne vedenom na Okresnom súde Bratislava II a Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 11 C 84/2002, p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súde Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. PN-11 C 84/2002 p r i k a z u j e k o n ať bez zbytočných prietahov.

3. Ing. J. Ď. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Trnava povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Trnava je povinný uhradiť Ing. J. Ď. trovy konania v sume 314,18 € (slovom tristoštrnásť eur a osemnásť centov) na účet jeho právneho zástupcu C., s. r. o., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 250/2011-11 zo 7. júna 2011 prijal sťažnosť Ing. J. Ď. (ďalej len „sťažovateľ“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. PN-11 C 84/2002, pôvodne vedenom na Okresnom súde Bratislava II a Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 11 C 84/2002.

Sťažovateľ sa návrhom podaným 16. novembra 2001 na Okresnom súde Bratislava II domáha mimoriadneho zvýšenia náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia. Vec bola následne z dôvodu miestnej príslušnosti odstúpená na konanie Okresnému súdu Piešťany, ktorý ju viedol pod sp. zn. 11 C 84/2002. Prvé pojednávanie v predmetnej veci vykonal Okresný súd Piešťany 13. októbra 2003. Vo veci v dôsledku prechodu výkonu súdnictva ďalej konal okresný súd, ktorý konanie aj v súčasnosti vedie pod sp. zn. PN-11 C 84/2002.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol chronologický výpočet úkonov konajúcich všeobecných súdov v predmetnej veci, pričom poukázal osobitne na najvýraznejšie obdobia priet'ahov v konaní:

„(i) Od podania Návrhu zo dňa 16.11.2001 do prvého úkonu súdu v predmetnej veci - výzva na zmenu Návrhu zo dňa 25.07.2003 - viac ako 1 rok a 8 mesiacov

(ii) Od pojednávania zo dňa 09.10.2003 do ďalšieho úkonu súdu - pripustenie zmeny Návrhu zo dňa 27.05.2005 - viac ako 1 rok a 7 mesiacov

(iii) Od ustanovenia súdnej znalkyne dňa 19.09.2005 do prvej urgencie znalca o predloženie znaleckého posudku zo dňa 12.06.2007 (sťažovateľ nemá túto listinu v dispozícii) – viac ako 1 rok a 8 mesiacov

(iv) Od ustanovenia nového súdneho znalca dňa 31.05.2010 do súčasnosti.“

Vo vzťahu k efektivite postupu okresného súdu sťažovateľ poukázal najmä na obdobie „od prvej urgencie súdnej znalkyne zo strany súdu zo dňa 12.06.2007 (Sťažovateľ pritom žiadal o doručenie znaleckého posudku prostredníctvom svojho právneho zástupcu už dňa 12.02.2007, neskôr dňa 11.04.2007 a dňa 31.05.2007) až do dňa 21.09.2009, kedy Okresný súd Trnava uložil príslušnej súdnej znalkyni poriadkovú pokutu. V tomto období, ktoré trvalo viac ako 4 roky, síce nebol príslušný súd nečinný, avšak podľa názoru sťažovateľa, súd nedostatočne promptne resp. efektívne riešil nečinnosť súdnej znalkyne, v dôsledku čoho aj toto obdobie možno považovať za zbytočný prieťah v súdnom konaní.“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vo veci rozhodol týmto nálezom:

„1. Okresný súd Bratislava II, Okresný súd Piešťany, ako aj Okresný súd Trnava vo veci vedenej pod sp. zn. 11C 84/02 porušil právo Ing. J. Ď., trv. bytom R., občan SR, ustanovené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

2. Okresnému súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 11C 84/02, prikazuje, v súlade s čl. 127 ods. 2 druhá veta Ústavy SR, konať tak, aby viac nedochádzalo k porušovaniu práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR,

3. V súlade s čl. 127 ods. 2 Ústavy SR, sa Ing. J. Ď., trv. bytom R., občan SR, priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 15 000,- EUR, ktoré mu je Okresný súd v Trnave povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu SR v tejto právnej veci.“

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa a predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčku okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadrila k vecnej stránke prijatej sťažnosti. Právny zástupca sťažovateľa a predsedníčka okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Predsedníčka okresného súdu sa k sťažnosti vyjadrila listom sp. zn. 1SprV/395/2011 doručeným ústavnému súdu 10. októbra 2011 a k doterajšiemu priebehu konania uviedla:

„Vo veci ustanovená znalkyňa MUDr. M. P. stratila spisový materiál Okresného súdu Trnava, preto nie je možné uviesť presné úkony vo veci jednotlivých súdov. Na kópii návrhu na začatie konania, ktorý sa nachádza v zrekonštruovanom spise, sú uvedené tri spisové značky, a to 10C 77/01, čo je pravdepodobne spisová značka Okresného súdu Bratislava II, ďalej spisová značka 13C 212/02, ktorá je prečiarknutá, a spisová značka 11C 84/02, čo je spisová značka Okresného súdu Piešťany. Z uvedeného vyplýva, že spis bol pravdepodobne postúpený na ďalší nepríslušný súd a až potom na miestne príslušný Okresný súd Piešťany, kde bol vedený pod sp. zn. 11C 84/02. Na Okresnom súde Piešťany a tiež po prechode výkonu súdnictva na Okresný súd Trnava vec prejednávala sudkyňa Mgr. I. Š. V spise sa nachádzajú znalecké posudky, lekárske správy, ktoré predložili do spisu účastníci konania a tiež uznesenie Okresného súdu Trnava, kde Mgr. I. Š. 27. 5. 2005 pripustila zmenu návrhu. Nie je teda možné opísať prehľad procesných úkonov od nápadu veci až doposiaľ, nakoľko Okresný súd Piešťany nemá záznamy v elektronickom registri. V elektronickom registri sa nachádzajú zápisy až od 11. 10. 2007.

Znalkyňa MUDr. M. P. bola ustanovená za znalkyňu v konaní uznesením zo dňa 19. 9. 2005. Z obsahu spisu nie je zrejmé, kedy bol spis zaslaný znalkyni, ale až 12. 6. 2007 bola urgovaná znalkyňa na zaslanie znaleckého posudku a spisu, opakovane 4. 10. 2007. Po odchode Mgr. Š. na Okresný súd Piešťany vec bola pridelená náhodným výberom elektronickou podateľňou na prejednanie sudkyňi JUDr. J. H. 4. 2. 2008. Táto urgovala znalkyňu 11. 2. 2008, 2. 4. 2008, 14. 5. 2008, 24. 6. 2008, pričom vzhľadom na nepreberanie poštových zásielok bola urgencia zasielaná prostredníctvom Okresného riaditeľstva PZ. Ale ani tak sa nepodarilo znalkyni doručiť urgenciu. Sudkyňa podala návrh

na vyčiarknutie znalkyne zo zoznamu znalcov a tlmočníkov a jej podnetu bolo vyhovené. Dňa 23. 12. 2008 právny zástupca odporcu oznámil, že dňa 17. 12. 2008 bol univerzálny právny nástupca odporcu vymazaný z obchodného registra bez právneho nástupcu. Znalkyňa bola dňa 4. 2. 2009, 15. 4. 2009, 20. 4. 2009 opätovne žiadaná o zaslanie spisu na súd. Náhradný spisový obal bol zaslaný na Krajský súd v Trnave a odtiaľ na Ministerstvo spravodlivosti SR v súvislosti s podnetom na vyčiarknutie súdnej znalkyne zo zoznamu znalcov, preto 24. 4. 2009 sudkyňa žiadala o vrátenie náhradného obalu z Ministerstva spravodlivosti SR, ktoré na výzvu nereagovalo, preto bolo opätovne žiadané dňa 16. 6. 2009. Ministerstvo spravodlivosti SR náhradný obal vrátilo dňa 15. 7. 2009. Dňa 4. 8. 2009 bola opätovne znalkyňa vyzvaná na vrátenie spisu a 21. 9. 2009 jej bola uložená pokuta 500,- Eur. Dňa 21. 9. 2009 opätovne bola vyzvaná znalkyňa na vrátenie spisu. Dňa 8. 10. 2009 bolo požiadané Okresné riaditeľstvo PZ Rimavská Sobota o spoluprácu pri odňatí spisového materiálu znalkyni. Dňa 2. 11. 2009 bola urgovaná polícia a 1. 12. 2009 Okresné riaditeľstvo PZ Rimavská Sobota oznámilo, že nevykonalo odňatie spisu z dôvodu, že znalkyňa uvedený spis nevedela nájsť a podľa jej vyjadrenia pravdepodobne pri sťahovaní ambulancie došlo k strate spisu.

Dňa 4. 12. 2009 bola spísaná zápisnica o obsahu spisu a tiež zápisnica o výsledku prešetrenia so záverom, že výsledok prešetrenia je negatívny a je potrebná rekonštrukcia spisu. Sudkyňa dňa 3. 12. 2009 predvolala na výsluch právneho zástupcu navrhovateľa na deň 19. 1. 2010, zároveň bol vyzvaný, aby predložil súdu všetky doklady, ktoré má k dispozícii a boli obsahom spisu. Pri výsluchu bol upozornený na skutočnosť, že odporca nemá právneho nástupcu, preto v lehote 10 dní sa zaviazal upraviť okruh účastníkov. Dňa 9. 2. 2010 bola rekonštrukcia spisu ukončená a zároveň bol právny zástupca navrhovateľa urgovaný na upresnenie okruhu účastníkov konania na strane odporcu v lehote 10 dní pod následkom zastavenia konania. Dňa 16. 3. 2010 advokát navrhovateľa navrhol, aby do konania ako odporca vstúpila Sociálna poisťovňa, ul. 29. augusta 8-10, Bratislava I. Sudkyňa 17. 3. 2010 pripustila zámenu účastníkov a zároveň vytyčila pojednávanie na deň 15. 4. 2010. Na toto pojednávanie sa ospravedlnil advokát navrhovateľa a žiadal odročenie pojednávania z dôvodu dopravnej kolízie, preto bolo pojednávanie odročené na 20. 5. 2010. Pojednávanie dňa 20. 5. 2010 bolo po výsluchu účastníkov konania odročené na neurčito s tým, že bude do konania pribratý znalec. Uznesením zo dňa 31. 5. 2010 bola vo veci

ustanovená znalkyňa MUDr. E. G. z odboru psychiatrie, ktorá dňa 29. 6. 2010 požiadala o preddavok na znalečné. Uznesením zo dňa 13. 7. 2010 bola určená povinnosť učtárni vyplatiť znalkyni preddavok na znalečné a spis bol dňa 16. 9. 2010 zaslaný znalkyni. Spis bol z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti zákonnej sudkyňi pridelený dňa 9. 11. 2010 na prejednanie sudkyňi JUDr. Z. J. Učtáreň dňa 12. 11. 2010 oznámila, že preddavok znalkyni nebol poukázaný z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov. Sudkyňa dňa 29. 11. 2010 vyžiadala od znalkyne vrátenie spisu za účelom oboznámenia sa s jeho obsahom, pričom znalkyni bolo oznámené, že preddavok jej nebol doposiaľ uhradený pre nedostatok štátnych rozpočtových prostriedkov a súd ju bude o ďalšom postupe v konaní informovať písomne. Dňa 20. 12. 2010 bol znalkyni vyplatený preddavok na znalecké dokazovanie a po návrate zákonnej sudkyne JUDr. H. bol jej spis vrátený na prejednanie dňa 1. 2. 2011. Sudkyňa 2. 2. 2011 urgovala od znalkyne znalecký posudok a znalkyňa 24. 3. 2011 oznámila, že nedisponuje spisovou dokumentáciou a pre enormnú pracovnú zaťaženosť a pomerne veľkú vzdialenosť pracoviska znalca od bydliska navrhovateľa žiadala o zmenu znalca. Dňa 28. 3. 2011 bol ustanovený znalec MUDr. R. S., ktorý dňa 11. 4. 2011 oznámil, že je zaujatý vo veci. Uznesením zo dňa 12. 4. 2011 bola ustanovená ďalšia znalkyňa MUDr. Z. S. a spis jej bol zaslaný 1. 6. 2011. Dňa 13. 6. 2011 znalkyňa požiadala o súhlas na pribratie konzultanta z odboru klinická psychológia dospelých. Súhlas jej bol daný 14. 6. 2011 a znalkyňa urgovala súhlas dňa 30. 6. 2011, pričom jej bolo oznámené 7. 7. 2011, že súhlas jej bol udelený. Znalkyňa doručila znalecký posudok na súd 19. 9. 2011 a sudkyňa 20. 9. 2011 zaslala posudok účastníkom konania na písomné vyjadrenie do 10 dní. “

Podľa názoru predsedníčky okresného súdu „vo veci nenastali prekážky postupu konania podľa § 107 a nasl. O.s.p., počas konania vo veci ustanovená znalkyňa spôsobilá zo subjektívnych dôvodov prieťahy v konaní, keď napriek mnohonásobným urgenciám a ani za asistencie príslušníkov polície spis nevrátila súdu, znalecký posudok nevypracovala a spis stratila, prečo bolo potrebné vykonať rekonštrukciu spisu. Ďalšia znalkyňa opätovne nevypracovala znalecký posudok z dôvodu, že jej nebol zaplatený preddavok na znalecké dokazovanie, čo taktiež súd nemohol ovplyvniť, nakoľko vtom čase nemal dostatok finančných prostriedkov na zaplatenie preddavku. Po zaplatení preddavku znalkyňa oznámila, že znalecký posudok nevypracuje z dôvodu zaťaženia a veľkej vzdialenosti jej

pracoviska od bydliska navrhovateľa. Ďalší znalec sa vo veci cítil zaujatý a až následne ustanovená znalkyňa vypracovala znalecký posudok.“

Obsah spisu okresného súdu vedeného vo veci, ktorý si ústavný súd vyžiadal pre účely preverenia úkonov vykonaných vo veci, potvrdzuje úkony uvedené vo vyjadrení predsedníčky okresného súdu, preto ich ústavný súd považuje za preukázané. Vec nie je dosiaľ právoplatne skončená.

K právnej zložitosti sporného konania predsedníčka okresného súdu vo svojom liste uviedla, že predmet konania považuje za skutkovo aj právne zložitý, keďže *„sa jedná o žalobu o náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia pôvodne v sume 5.125.500,- Sk a po zmene návrhu v sume 6.592.500,-- Sk. Vo veci boli vykonané znalecké dokazovania a po zániku odporcu bol tiež povolený vstup nového účastníka do konania, a to Sociálna poisťovňa Bratislava.“*

Predsedníčka okresného súdu tiež konštatovala, že na doterajšej dĺžke konania malo podiel aj správanie sťažovateľa, ktorého právny zástupca *„sa ospravedlnil pre dopravnú situáciu a zapríčinil tak odročenie pojednávania. Tiež nedodržel lehotu na určenie okruhu účastníkov a bol súdom urgovaný na označenie okruhu účastníkov.“*

Právny zástupca sťažovateľa k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu stanovisko nezaujal.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o s'ťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. III. ÚS 127/03, IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1

dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokovanej veci.

Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o prvé kritérium, ktoré ústavný súd zohľadňuje pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd konštatoval, že konanie o mimoriadne zvýšenie náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia patrí k štandardne rozhodovanej občianskoprávnej agende všeobecných súdov, na čom nič nemení ani výška uplatnenej náhrady. Nevyhnutnosť náležitého zistenia skutkového stavu mohla mať v tomto prípade, najmä s ohľadom na potrebu znaleckého dokazovania, za následok vyššiu náročnosť súdom vykonávaného dokazovania, avšak vychádzajúc zo samotnej dĺžky konania, jeho priebehu a doteraz dosiahnutých výsledkov ústavný súd konštatuje, že nezistil také okolnosti, ktoré by odôvodňovali desaťročné trvanie konania faktickou zložitosťou prerokovanej veci. Takáto dĺžka konania je aj za predpokladu akceptácie skutkovej náročnosti veci celkom zrejme neprimeraná.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka konania, ústavný súd konštatuje, že aj sťažovateľ má čiastočný podiel na vzniku zbytočných prietáhov v konaní. Na jeho ťarchu možno pripísať skutočnosť, že žaloba bola podaná na miestne nepríslušnom súde, čo malo za následok nutnosť postúpenia podania a spôsobililo predĺženie konania hneď v jeho začiatku. Rovnako tak možno na ťarchu sťažovateľa pripísať nečinnosť jeho právneho zástupcu, ktorý včas nereflektoval výzvu okresného súdu na spresnenie okruhu účastníkov na strane odporcu. Toto správanie sťažovateľa však s ohľadom na rozsah prietáhov zistených ústavným súdom v tomto konaní spôsobilo nárast celkovej doterajšej dĺžky konania v zanedbateľnej miere.

3. Napokon ústavný súd posudzoval postup okresného súdu v doterajšom priebehu konania. Pri hodnotení tohto kritéria vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej

zbytočné prieskúmy v konaní, a teda porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd na základe skutočností obsiahnutých v spise konštatoval, že postup okresného súdu v namietanom konaní vykazoval tak dlhšie obdobia nečinnosti, ako aj postup, ktorý možno označiť ako nesústredený a neefektívny.

Súvislým obdobím nečinnosti okresného súdu je obdobie od 13. októbra 2003, keď bolo Okresným súdom Piešťany uskutočnené vo veci prvé pojednávanie, do 27. mája 2005, keď okresný súd uznesením č. k. 11 C 84/02-120 rozhodol o pripustení zmeny návrhu. Následne uznesením č. k. 11 C 84/02-129 z 19. septembra 2005 ustanovil okresný súd vo veci znalca. Ďalšie obdobie je až do 4. decembra 2009 charakteristické úkonmi okresného súdu adresovanými ustanovenej znalkyni, pričom po prvýkrát bola znalkyňa urgovaná, aby predložila znalecký posudok až prípisom z 12. júna 2007 (č. l. 135), čo predstavuje nečinnosť okresného súdu v trvaní takmer dvoch rokov. Okresný súd sa následne opakovane pokúšal urgovať znalkyňu, aby podala znalecký posudok, resp. vrátila súdny spis, ktorý jej bol pre účel vypracovania znaleckého posudku poskytnutý. Až na základe súčinnosti Policajného zboru bolo zistené, že znalkyňa súdnym spisom nedisponuje, keďže tento zrejme stratila. Na základe tejto skutočnosti pristúpil okresný súd k rekonštrukcii súdneho spisu, a to 4. decembra 2009. Z uvedeného je zrejmé, že okresný súd v období viac ako 4 rokov nevykonával žiaden procesný úkon, ktorý by bezprostredne viedol k meritórnemu rozhodnutiu vo veci, a tým k nastoleniu právnej istoty účastníkov konania.

Aj v ďalšom priebehu konania bolo znalecké dokazovanie sprevádzané komplikáciami, ktoré mali za následok jeho neúmerne predlžovanie. Nová znalkyňa bola vo veci ustanovená uznesením z 31. mája 2010, pričom táto znalecký posudok nepodala v určenej lehote s poukazom na skutočnosť, že jej pre nedostatok finančných prostriedkov na účte okresného súdu nebol poukázaný preddavok na znalečné. Po uhradení preddavku na znalečné znalkyňa na základe urgencie okresného súdu podaním z 21. marca 2011

oznámila, že pre enormné pracovné zaťaženie znalecký posudok nie je schopná podať a požiadala o zmenu znalca.

Znalecký posudok vo veci napokon vypracoval až v poradí štvrtý ustanovený znalec a okresnému súdu bol doručený 19. septembra 2011.

V súvislosti s uvedeným obdobím ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, v zmysle ktorej zodpovednosť za zabezpečenie plynulého vykonania znaleckého dokazovania v plnej miere znáša okresný súd, ktorý ako jediný má možnosť nečinnosť znalca odstrániť efektívnym využitím procesných možností daných Občianskym súdnym poriadkom. V danom prípade je ústavný súd toho názoru, že zo strany okresného súdu boli síce využívané procesné možnosti na odstránenie nečinnosti znalca (urgencia, opakovaná urgencia, hrozba uloženia poriadkovej pokuty, uloženie poriadkovej pokuty, návrh na vyčiarknutie zo zoznamu znalcov), avšak s väčšími časovými odstupmi a s nedostatočným účinkom. Rovnako tak okresný súd nepostupoval efektívne pri ustanovovaní nových znalcov, čo v súhrne spôsobilo, že od začiatku konania v roku 2001 až do septembra 2011 (teda za obdobie 10 rokov) nebol vo veci vypracovaný znalecký posudok.

Uvedené nedostatky v postupe okresného súdu majú podľa názoru ústavného súdu priamy dopad na kvalitu dodržiavania základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že nečinnosťou, ako aj neefektívnou činnosťou okresného súdu v namietanom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby

vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol o tom, že bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľ žiadal, aby mu bolo priznané finančné zadosťučinenie v sume 15 000 € s poukazom na dlhotrvajúci stav právnej neistoty.

Pri určení sumy primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Ústavný súd zohľadňujúc doterajšiu dĺžku namietaného konania, dôvody, pre ktoré v ňom došlo k zbytočným prieťahom, ako aj správanie sťažovateľa ako účastníka konania a ďalšie okolnosti predmetného konania dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia v sume 1 000 € sťažovateľovi primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 3 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov právneho zástupcu sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

Pri určení výšky náhrady trov bolo treba vychádzať z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2010, ktorá predstavovala sumu 741 €. Úhradu priznal ústavný súd za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 9, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a)

a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Vychádzajúc z toho za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2011 patrí odmena v sume 123,50 €, k tomu tiež režijný paušál 7,41 €. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania za dva úkony právnych služieb. Za tieto dva úkony vykonané v roku 2011 (prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie sťažnosti) vrátane režijného paušálu v danom prípade prislúcha odmena v celkovej sume 261,82 €. Po zvýšení odmeny o 20 % DPH (právny zástupca sťažovateľa je platcom DPH, pozn.) v sume 52,36 € predstavuje tak celková priznaná odmena sumu 314,18 €. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP), v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. januára 2012